

LEHTEMME vuosikerran 1981 hinta on edelleen mk 30:— . Lehden ensimmäinen numero postitetaan kaikille entisille tilaajille. Tilausmaksun perimiskortit postitetaan lähipäivinä.

KSS:n JÄSENMAKSU on mk 30:— vuodelta ja siihen sisältyy lehtimaksu. Perheen lisäjäsenen maksulisä on mk 5:— .

RISTINMERKKI MYÖS LUTERILAISILLE: Maamme ev.lut. kirkon piirissä on vasta 1973 toiminut käsikirjakomitea, jonka toimesta on nyt valmistunut ehdotus uudeksi kirkkokunnan toimitusten kirjaksi. Siinä ristinmerkin puolesta puhutaan näin:

— Ristinmerkin käyttäminen on ikivanha siunaamisen tapa, jonka käyttöä myös Luther opettaa Vähässä Katekismuksessa. Se esiintyy yleisesti ja johdonmukaisesti Saksan ja Yhdysvaltojen luterilaisissa käsikirjoissa. Ristinmerkin käyttämiselle jumalanpalveluksessa ja henkilökohtaisessa hartauselämässä ei ole teologisia esteitä.

TEOLLISUUDEN- JA LIIKKEENHARJOITTAJAIN SEURA PAMAUS vietti 90-vuotisyhdistyspäiväänsä Helsingissä 30. 11. 80. Seura perustettiin Viipurissa 13. 1. 1891. Tarkoituksena oli edistää Viipurissa ja Karjalassa teollisuutta ja liike-elämää. Seuralla ja sen jäsenistöllä on ollut suuri merkitys Viipurin kehittämisessä.

Tällä hetkellä seuran rahastojen arvo on n. 800.000 markkaa. Seuran jäsenmäärä on hieman yli 300, josta 2/3 asuu Helsingissä. Seuran puheenjohtajana on johtaja Reino Jokilehto, varapuheenjohtajana pankinjohtaja Kalevi Tilli ja sihteerinä ekonomi Kauko Kovanen.

Seuran aikaisempina puheenjohtajina ovat toimineet kauppaneuvos Juho Lallukka, konsuli William Otsakorpi, kauppaneuvos Mikko Wilska ja kaupunginjohtaja Arno Tuurna.

Viipurin menetyksen jälkeen uutena kotipaikkana on Helsinki. Seuran jäsenistö vaalii karjalaisia ja viipurilaisia juuriaan kalleimpina aarteinaan.

— ALVI HOUTSONEN on valittu ortodoksisen kirkkokunnan tiedotussihteeriksi. Samalla hänen on toimittava kirkkokunnan lehden Aamun Koiton toisena toimittajana ja Pyhän Sergein ja Hermanin veljeskunnan toiminnanjohtajana. Hän on syntynyt 29. 5. 1925 Suistamolla, opinnoiltaan opettaja ja pappiskandidaatti, toiminut pitkään ONL:n pääsihteerinä ja PSHV:n toiminnanjohtajana.

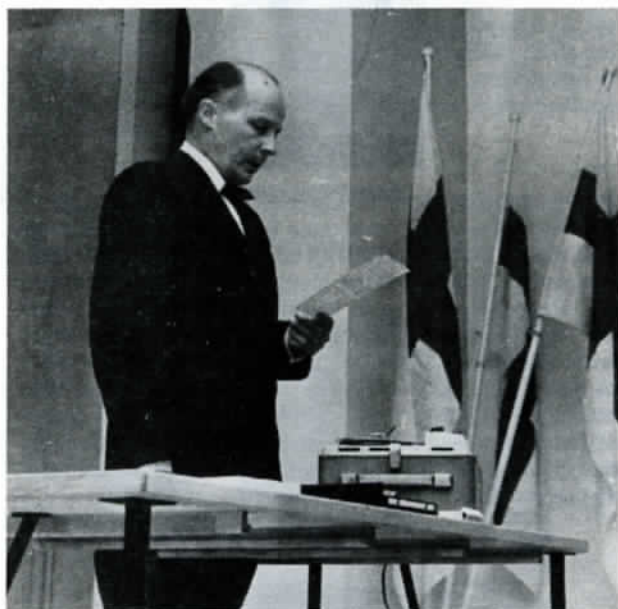
— Diehua kuin Puudogal suorostal. Aunukselainen sananpolvi.

— Kaija Härkin, tunnettu karjalainen naishiihtäjämme, on pannut Valtimon kunnanhallituksen työntekijöiden lihakset liikkeelle. Hän on saanut toimensa ohella pitää kerran viikossa voimistelutuokion ja sen jälkeen hieroa hartialihaksia 5 minuutin ajan. Miehet ovat varoneet Kaijan käsittelyä. Naisille se on tuonut suloisia tunteita ja jopa nirvanaa. Hieronta on ikivanha parannuskeino. Kaija on lausunut:

— Minä olen yllätynyt, miten toimistotyöntekijöiden hartia-, niska- ja pitkät selkälihakset ovat kerta kaikkiaan jumissa. Lihakset ovat kovettuneet ja hermoradat joutuvat puristuksiin. Se aiheuttaa päänsärkyä, niskäsärkyä ja pahimmissa tapauksissa ryhtivirheitä.

PAAVI Johannes Paavali esitti joulusanoman 41 kielellä. Lienee ensi kerta, kun se esitettiin myös suomeksi.

MERKKIPÄIVIÄ



Erkki Ala-Könni v. 1963.

70 vuotta täytti professori Erkki Ala-Könni 2. 2. 81 Tampereella. Hän on syntynyt Ilmajoella. Hän valmistui fil.kandidaatiksi v. -36, lisensiaatiksi -42 ja tohtoriksi -56. Väitöskirjan aiheena oli "Di'e Polska-Tänze in Finnland". Hän on omistautunut lähes kokonaan kansanmusiikille. Pedagogina hän on toiminut Kajaanin seminaarissa, Helsingin ja Tampereen yliopistoissa. Hän on Kalevalaseuran kunniajäsen. Hänellä on alaltaan merkittävä julkaisusarja, 50 julkaisua. Hän on tallentanut 40.000 museoesinettä, 250.000 valokuvaa, lähes tuhat soitinta, satoja puukkoja ynnä muuta.

Myös karjalainen kansanmusiikki on kuulunut hänen tutkimuskohteisiinsa. Tästä aiheesta hän luennoi meille Karjalan Sivistysseuran vuosikokouksen aikana Kajaanissa v. 1963.

Ala-Könni on voimallisesti vaikuttanut kansanmusiikin uuteen nousukauteen. Hänet on valittu Kaustisen kansanmusiikkijuhlien presidentiksi.

Hän pitää karjalaisten musiikki- ja muuta kansanperinnettä niin rikkaana että siitä voitaisiin valmistaa merkittävä vuosittainen tai säännöllisin välein esitettävä valtakunnallinen tapahtuma.

90 vuotta täytti Tatjana Kuusela o.s. Ponkkonen 31. 12. 80 Rautalammella. Hän on kotoisin Salmista.

90 vuotta täytti Anna Pihavaara o.s. Haritonov 31. 12. 80 Iisalmessa. Hän on kotoisin Suistamolta.

85 vuotta täytti Tatjana Antusoff o.s. Taglatsun Tan'ä 12. 1. Helsingissä. Hän on syntynyt Munjärven pitäjän Suopohjan kyläkylässä. Tyttären Natalia ja Klaudia järjestivät vastaanoton, johon oli kutsuttu suopohjalaisia ja viitasaarelaisia lähituttavia. Tatjana esitti yksinlaulua oopperalaulajattaren rutiinilla.



Jussi Pitkänen.

80 vuotta täytti Jussi Pitkänen 5. 1. Helsingissä. Hän on syntynyt Salmin pitäjän Mantsinsaaren Peltoisten kylässä. Nuorena hän joutui kaupan alalle Pietariin, jossa koki tsaarinajan loppuvuodet ja neuvostovallan alkuvuodet. Suomeen palasi v. 1921. Vuosina 1922–1927 hän palveli eri liikkeissä. Itsenäisen yrittäjän uran hän aloitti Suojärvellä v. 1927. Sen jälkeen hän toimi oman yrityksen johtajana Käkisalmessa, Viipurissa ja sotien jälkeen Helsingissä. Hän on osallistunut sekä talvisotaan että jatkosotaan.



Alina Vaittinen.

80 vuotta täytti Alina Vaittinen o.s. Rantalainen 30. 11. Turussa. Hän on syntynyt Viipurin Saarelassa. Hän on tullut laajalti tunnetuksi karjalaisen kansanperinteen tallentajana. Hän on kerännyt 2.000 sananlaskua, nauhoittanut 100 rekilaulua. Hänen keräelmiä on arkistoitu Turun ja Helsingin yliopistoihin. Hän on ahkerasti osallistunut karjalaisten järjestötoimintaan. Hän on Turun Uuden Karjalaseuran perustajajäsen, monivuotinen johtokunnan jäsen ja nyt sen kunniajäsen.

89 vuotta täytti Stepan Kutja 28. 12. 80 Maaningalla. Hän on kotoisin Salmista.

80 vuotta täytti Sinaida Britsijeff o.s. Retkin 30. 12. Outokummussa. Hän on kotoisin Impilahdelta.

70 vuotta täytti 31. 1. Tuomas Keränen, Karjalan vävy, maat. ja metsät. tohtori Helsingissä. Hän on syntynyt Pulkkilassa. Tohtoriksi hän väitteli v. 1947. Vuodesta 1960 hän on toiminut Maatalouden Tutkimuskeskuksen maanviljelyskemian ja -fysiikan tutkijana ja erikoistuntijana.

1960-luvulla hän solmi avioliiton impilahtelaisen Elsa Vänskän kanssa. Impilahtelaiset ovat ottaneet uuden väyn avosylin vastaan. Kodista on tullut vahva karjalaisuuden tukikohta. Tästä liitosta on ollut hyötyä Seura-saaren ja myös valtakunnalliselle kyykkätoiminnalle.

Mainittakoon, että Tuomas on tehnyt aloitteen perhekyökän otteluiksi ja Elsa on valittu naisten edustajaksi karjalaisten kyykkävaltuuskuntaan.

Sotilasarvoltaan Tuomas on yliluutnantti.

Merkkipäivänään Tuomas oli matkoilla. Sen jälkeen KSS:n kyykkäkerhon lähetystö kävi häntä onnittelemassa ja luovuttamassa muistolahjan.



Tuomas Keränen.

75 vuotta täytti autoilija Paavo Mäkelä Orismalassa. Hän on kotoisin Vienan Vuokkiniemeltä.

70 vuotta täyttää Irja Vaittinen 31. 3. 81 Ruotsin Boråsissa. Hän on kotoisin Suojärveltä.



Mikko Kokora.

70 vuotta täytti opettaja Mikko Kokora 19. 10. 80 Lieksassa. Hän on syntynyt Hämekoskella. Äiti kuoli pian synnytyksen jälkeen ja hän joutui kasvatettavaksi äitinsä vanhempien luo Syskyjärvelle. Hänen kouluttajansa ovat olleet kansanopisto, Lahden kansankorkeakoulu ja Sortavalan ortod. seminaari, jota hän sodan takia joutui käymään peräti 8 vuotta. Kansakoulun opettajana hän toimi 7 vuotta, vuoden Vöyrillä ja 6 Sonkajärvellä. Sen jälkeen hän on toiminut ortod. uskonnonopettajana Pohjois-Karjalassa, Nurmeksessa ja Lieksassa, yhteensä 27 vuotta.

Mikon sydäntä lähinnä on partiotyö, joka vieläkin jatkuu. Hän on Karjalan Sivistysseuran jäsen.



Rafael Saarentaa.

60 vuotta täytti Rafael Saarentaa Lappeenrannassa 22. 11. 80. Hän on tullut tunnetuksi kiinteistövälittäjänä. Hänen kotinsa henki on ollut karjalaisuuden elähdyttämä. Hän on monin tavoin osallistunut ortodoksisen seurakunnan ja kirkkokunnankin toimintaan. Hän on ollut valittuna maallikkojäsenenä kirkolliskokoukseen. Viime sotiin hän osallistui jalkaväen rintamajoukoissa. Äiti on kotoisin Suojärven Annantehtaalta, isävainaja oli kotoisin Uudesta Laatokasta, Inkeristä. Hän itse on syntynyt Salmiin.

HYÖNTEISTEN KOMPASSI: Ampiaisten ja mehiläisten suunnistusmekanismeja tutkiessaan Gruusian tiedeakatemiaan kyberneetikot ovat tulleet siihen johtopäätökseen, että pitkiä lentoja tekevät hyönteiset suunnistavat maapallon magneettikentän mukaan. Hyönteisten ruumiin pituusakselin suunnassa sijaitsee magneettidipoli, joka ilmaisee selvästi suunnan. Hyönteisen pääosassa sijaitsevilla elimillä on magneettisen muistin kaltaiset ominaisuudet. Sen vuoksi esimerkiksi mehiläiset ennen kuin ne alkavat kerätä siitepölyä pysähtyvät hetkeksi kukan yläpuolelle orientoituakseen uudella alueella. — (APN)

SUOMEN VÄKILUKU oli vuodenvaihteessa 4.788.000 henkeä. Lapsia syntyi n. 63.000. Väestö kasvoi n. 16.000 hengen verran. Syntyvyys on edelleen arveluttavasti laskussa. V. 1947 vauvoja oli 108.000.



Tuonilmaisiiin ovat siirtyneet

Vilho Kuismala kuoli 28. 10. 80 Joensuussa. Hän oli syntynyt Suojärvellä 27. 3. 1907.

Irinja Burtsov o.s. Denisov kuoli 14. 11. 80 Joensuussa. Hän oli syntynyt Aunuksessa 28. 4. 1907.

Palagia (Paula) Mauranen kuoli 12. 11. 80 Lieksassa. Hän oli syntynyt Rukajärvellä 25. 10. 1905.

Everstiluutnantti Erkki Hartikainen kuoli 6. 1. Helsingissä. Hän syntyi 11. 12. 1901 Tampereella. Hän osallistui vapaussotaan, Aunuksen retkeen ja molempiin viimeisiin sotiimme, toimien jatkosodassa tykistöryhmän komentajana.

Anastasia (Nasti), Rytkönen o.s. Rantsi kuoli 3. 11. 80 Joensuussa. Hän oli syntynyt Salmassa 8. 12. 1904.



Arkkimandriitta Simforian.

Valamon luostarin entinen johtaja, arkkimandriitta Simforian kuoli 9. 1. Heinävedellä. Hän syntyi 22. 6. 1892 Pietarissa. Suku oli kotoisin Ilomantsista.

Aleksandra (Sanni) Jokinen o.s. Ivakko kuoli 29. 12. 80. Hän oli syntynyt Salmassa 29. 5. 1899. Hän perusti Suistamolle kirja- ja paperikaupan, joka toimi talvisotaan saakka.



Otto Luoma.

Eversti evp Otto Luoma kuoli Helsingissä 8. 1. Hän oli syntynyt Sortavalassa. Hän osallistui vapaussotaan ja suorittuaan sen jälkeen asevelvollisuuden jäi Kainuun Rajavartioston palvelukseen. Käytyään reservinupseeri- ja kadettikoulun hän toimi upseerina Joensuun ja Salmin rajavartiostojen palveluksessa. Talvisodassa hän haavoitui vaikeasti mutta senkin jälkeen palveli esikuntaupseerina.



Pekka Marttina.

Pekka Marttina kuoli 20. 11. Helsingissä. Hän oli syntynyt 18. 4. 1909 Viipurissa. Suku on kotoisin Aunuksen Säämäjärveltä. Hän valmistui rakennusmestariksi v. 1946. Talvisota keskeytti hänen opintonsa ja hän ilmoittautui vapaaehtoisena Majuri P. Marttinan kaukopartio-osastoon. Jatkosodassa hän toimi aluksi kaukopartio-osastossa, myöhemmin Pr. Kuussaassa ja linnostustyömailla. Rauhan tultua hän toimi metron suunnittelumestarina ja viimeiset 12 vuotta Puolustusministeriön työmailla. Sydäninfarkti siirsi hänet eläkkeelle. Karjalan asia oli hänen sydäntään lähellä, samoin sukututkimus. Hän oli seuramme jäsen.

Insinööri Yrjö Rannikko kuoli 12. 11. 80 Espoossa. Hän oli syntynyt Kuopiossa 12. 11. 1900. Hän on suorittanut työnsä elokuvan parissa ja muun ohella toimi kaitaelokuvaajien kansainvälisen liiton, UNICAN presidenttinä 1958–59.

Hän osallistui v. 1918 Vienan retkeen, molempiin viimeisiin puolustusotiimme, oli sotilasarvoltaan kapteeni.



Yrjö Rannikko.

KARJALAINEN KEISARIEN KAUPUNGISSA XIII OSA

Historiallinen romaani 1100-luvulta

Teuri poistui nopeasti aukiolta ja suuntasi askeleensa solatin kynnystä kohti. Taistelu siellä oli päättynyt. Ei kuulunut enää melskettä ja sotahuutoja. Häntä tervehtivät vain haavoittuneiden valitukset ja vanhingoittamain naurun remahdukset. Hänen toverinsa olivat mielityössään — löivät kuoliaiksi ne viholliset, joissa vielä henki pihisi ja ryöstivät ruumiit. Solakynnyksellä tapasi hän kymmenkunnan raskaasti haavoittuneita varankeja. Heidät oli siirretty syrjään kaatuneista. Onnettomat lojuivat kalpeina ja voimattomina, kiroillen synkästi kovaa kohtaloaan. Skribonit (lääkintäsotilaat) olivat tosin tehneet tehtävänsä ja sitoneet heidän haavansa, mutta jättäneet taistelulentalle ne, jotka pian kuolisivat.

Teuri tiesi, että näistä miehistä olisi parin päivän kuluttua jälellä vain luita ja räjäsyjä. Pedot ja haaskalinnut pitäisivät huolen heidän hautauksestaan. Hän oli vielä nuori ja häntä puistatti. Eräs kuolemaantuomituista jaksoi kertoa hänelle, että hänen onsa oli ratsastanut vankien ja muiden haavoittuneiden kanssa läheiseen rannikkotukikohtaan. Mies pyysi vettä. Teuri haki sitä kypärällään läheisestä vuoripurosta. Kuoleva joi hieman ja pyysi, että nuori mies jättäisi hyvän juoman hetkiseksi hänen viereensä ja virkkoi katkerasti:

— Enosi menetti äskeisessä taistelussa kätensä. Se oli suuri onnettomuus hänelle, sillä kuten tiedät, saa keisarillisessa kaartissa palvella vain mies, jolla kaikki ruumiinosat ovat tallella. Aliupseeri Sarvekas on nyt kapteenimme.

Teuri kiroili. Murrottaja ei ollut osoittanut häntä kohtaan kovinkaan ylitsevuotavaa sukulaisenrakkautta, mutta veri oli sentään vettä sakeampaa. Igor Tveriläinen oli sitäpaitsi ollut oikeudenmukainen mies ja olisi varmaan valvonut, että hänen sisarenpojalleen tehtiin oikeutta suuren saaliin jaossa.

Solatie oli miltei viimeistä jalanalaa myöten kaatuneitten ruumiitten peitossa. Niitä oli kaikkialla, yksittäin ja kaksittain, ryhmissä ja kasoissa, sekaisin miesten ja hevosten ruumiita, kuoleman mitä merkellisimpiin asentoihin jäykistämää. Taistelulentta oli jaettu lahkoihin ja arvottu komppanioitten kesken. Varangit olivat hajaantuneet alueilleen ja suorittivat veristä työtään, aliupseerien ahnaina seurattessa heidän puuhiaan ja kooten kypäröihinsä heille tulevan osan saaliista, rahoista ja arvoesineistä. Vaatteet ja aseet, jotka katsottiin ryöstämisen arvoisiksi, heiteltiin kasoihin myöhemmin myötäväiksi.

Evesti Ulf Börrumiläinen seisoj hieman syrjässä kapteeniensä ja esikuntaupseeriensä ympäröimänä. Korkeat herrat silmäilivät kopeina yli taistelulentän. He olivat liiaksi ylpeitä ottaakseen henkilökohtaisesti osaa ruumiitten ryöstöön, mutteivat sentään niin ylpeitä, että olisivat hylänneet sen verisen saaliin, joka teurastuspaikalta kertyi.

Teuri astui esiin ja ojensi sanaakaan sanomatta everstilleen ruhtinas Adaridin pään. Tämän sudensilmät välähtivät ilosta. Hänen voitostaan puuttui juuri tämä pää. Se teki sen täydelliseksi. Hän oli saanut käskyn tuhota vihollisen vii-